

HARIDUSLIKU- JA KÄITUMUSLIKU TUGE VAJAVA ÕPILASE ÕPPE KORRALDAMINE KOHTLA-JÄRVE AHTME PÕHIKOO LIS

Kohtla-Järve Ahtme Põhikooli haridusliku- ja käitumusliku tuge vajava õpilase õppe korraldamise kord tugineb põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §-dele 18, 37, 46-50, 58 ([RT I, 13.03.2019, 120](#)), [põhikooli riikliku õppekava §-le 17 \(RT I, 14.02.2018, 8\)](#), Kohtla-Järve Ahtme Põhikooli (edaspidi kool) õppekava 8. peatükile.

§ 1 PÕHIMÕISTED

- **Kaasav haridus** - kvaliteetne üldharidus järgib kaasava hariduse põhimõtteid ning on võrdväärselt kättesaadav kõigile isikutele, sõltumata nende sotsiaalsest ja majanduslikust taustast, rahvusest, soost, elukohast või hariduslikust erivajadusest. (PGS § 6 p.1)
- **HEV õpilane** - õpilane, kelle andekus, õpiraskused, tervises seisund, puue, käitumis- ja tundeeluhäired, pikemaajaline õppes eemalviibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õppe kestuses, õppekoormuses, õppekeskkonnas (nagu õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, sealhulgas viipekeel või muud alternatiivsed suhtlusvahendid, tugipersonal, spetsiaalse ettevalmistusega pedagoogid), taotletavates õpitulemustes või õpetaja poolt klassiga töötamiseks koostatud töökavas (Innove).
Kui kooli tagatud üldine tugi ei anna õpilase arenguks soovitud tulemusi, siis võib rakendada koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel tõhustatud tuge või erituge. Sellisel juhul on õpilane käsitletav haridusliku erivajadusega õpilasena ([PGS § 46 lg 6](#)).
- **Õpilase andekust** käsitletakse haridusliku erivajadusena, kui õpilane oma kõrgete võimete tõttu omab eeldusi saavutada väljapaistvaid tulemusi ning on näidanud, kas eraldi või kombineeritult eelkõige järgmisi kõrgeid võimeid. Üldine intellektuaalne võimekus, akadeemiline võimekus, loominguline mõtlemine, liidrivõimed, võimed kujutavas või esituskunstis, psühhomotoorne võimekus.
- **Õpiraskusi** põhjustavad üldjuhul ajutalituse või aju struktuuri neurobioloogilised hälb ed, mis seostuvad inimese taju, mälu, mõtlemise või kõnega ja mis avalduvad järgmistes valdkondades: lapse suuline ja kirjalik kõne, arutamisoskus, arutlus- ja meenusoskus, teabe otsimine ja struktureerimine (õpiraskusega lapsel ei teki kujutluspilte, need tuleb õpetajal tekitada), vaimse tegevuse organiseerimine (orienteerumine ülesandes/situatsioonis, osatoimingute järjestamine, enesekontroll). (Meelika Maila, MA eripedagoogika).

- **HEV koordineerija** - toetab ja juhendab õpetajat haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel, nõustab vanemat ning teeb õpetajale ja direktorile ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või lisauuringute tegemiseks ning ühelt haridustasemelt teisele ülemineku toetamiseks. ([PGS § 46 lg 3](#)).
- **Tugisüsteem** - kui õpilasel ilmneb vajadus saada tuge, teavitatakse sellest vanemat ning kool korraldab õpilase pedagoogilis-psühholoogilise hindamise. Vajaduse korral tehakse koostööd teiste valdkondade spetsialistidega ja soovitatakse lisauuringuid. ([PGS § 46 lg 4](#)). Kool lähtub õppe korraldamisel kaasava hariduse põhimõtetest. Tulenevalt õpilase individuaalsest vajadusest tagatakse õpilasele võimetekohane õpe ja vajalik tugi õpetajate, tugispetsialistide, abiõpetajate ja teiste spetsialistide koostöös. ([PGS § 46 lg 9](#)).
- **Üldine tugi** - õpilasele, kellel tekib takistusi koolikohustuse täitmisel või mahajäämus õpitulemuste saavutamisel, annab kool üldist tuge, mis kujutab endast õpetaja pakutavat individuaalset lisajuhendamist, tugispetsialistide teenuse kättesaadavust ning vajaduse korral õpiabitundide korraldamist individuaalselt või rühmas. ([PGS § 46 lg 5](#)).
- **Tõhustatud tugi** - õpilasele, kes oma püsiva õpiraskuse, psüühika- ja käitumishäire või muu tervises seisundi või puude tõttu vajab vähemalt üht järgmistest teenustest:
 - 1) pidevat tugispetsialistide teenust ja individuaalset õppekava ühes, mitmes või kõikides ainetes;
 - 2) pidevat tugispetsialistide teenust ja osaaajaga õpet individuaalselt või rühmas;
 - 3) pidevat tugispetsialistide teenust ja individuaalset tuge klassis toimuva õppetöö ajal;
 - 4) õpet eriklassis. ([PGS § 49 lg.1](#)).
- **Eritugi** - õpilasele, kes tulenevalt raskest ja püsivast psüühikahäirest, intellekti- või meelepuudest või liitpuudest vajab:
 - 1) puudespetsiifilist õppekorraldust, -keskkonda, -metoodikat, -vahendeid ning õppes osalemiseks pidevat tugispetsialistide teenust lõimituna sotsiaal- või tervishoiuteenustega või mõlemaga;
 - 2) osaaajaga õpet individuaalselt või rühmas või pidevat individuaalset tuge klassis või õpet eriklassis. ([PGS § 49 lg. 2](#)).
- **Individuaalne õppekava** - Kool võib teha õpilast õpetades muudatusi või kohandusi õppeajas, õppesisus, õppeprotsessis ja õppekeskkonnas. Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes kooli õppekavaga või riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemuste vähendamine või asendamine, tuleb õpilasele koostada riiklikes õppekavades sätestatud tingimustel individuaalne õppekava. ([PGS § 18 lg. 1](#)).
- **Käitumise tugikava** - haridusliku tuge vajava õpilase jaoks koostatud tugikava, mis loob õpilasele tingimused käitumuslike probleemide ületamiseks, uute ennetamiseks ja sotsiaalsete oskuste arendamiseks.
- **Individuaalne kaart** - Kui õpilasel ilmneb vajadus saada tuge, teavitatakse sellest vanemat ning kool korraldab õpilase pedagoogilis-psühholoogilise hindamise. Vajaduse korral tehakse koostööd teiste valdkondade spetsialistidega ja soovitatakse lisauuringuid. ([PGS § 46 lg. 4](#)).

Nimetatud hindamise, testimise ja uuringute tulemused, samuti õpetajate tähelepanekud, tugispetsialistide ning koolivälise nõustamismeeskonna antud soovitused, rakendatud teenused ja tugi ning hinnang nende tulemuslikkuse kohta kantakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardile. Direktor määrab koolis isiku, kes vastutab selle kaardi täitmise eest. ([PGS § 46 lg 7](#)).

- **HEV komisjon** - kooli komisjon, mis koosneb erinevatest tugispetsialistidest (HEV koordinator, eripedagoog, sotsiaalpedagoog, logopeed, õppealajuhataja) ning moodustab koostöövõrgustiku tagamaks tuge vajavale õpilasele, õpetajale ja vanemale süsteemset abi ning nõustamist.

§ 2 TÖÖ TUGE VAJAVATE ÕPILASTEGA (üldine tugi, tõhustatud tugi, eritugi)

Kui õpilasel ilmneb toe vajadus, teavitatakse sellest vanemat ning viiakse kooli poolt läbi õpilase pedagoogilis-psühholoogiline hindamine. Õpetajad ning koolis töötavad tugispetsialistid (eripedagoog, sotsiaalpedagoog, psühholoog, logopeed) hindavad õpilase õpihuvi ja motivatsiooni, õpioskusi, õpilase tugevaid ja nõrku külgi erinevates õppeainetes ja sotsiaalsetes oskustes, tunnetustegevust, emotsionaalset seisundit ja käitumist koolis. Vajadusel tehakse koostööd teiste valdkondade spetsialistidega ning soovitatakse täiendavate uuringute läbiviimist. (Haridus- ja Teadusministeerium).

Kui õpilasel esinevad pikemaajalisest puudumisest või muudest põhjustest tingitud ajutised õpiraskused; kirjutamis- või lugemisraskused; probleemid, mis on tingitud sotsiaalmajanduslikust põhjustest, tervislikust seisundist või psüühilistest traumadest jne, saavad nad üldist tuge. St täiendavat individuaalset juhendamist õpetaja poolt, tugispetsialistide teenuseid, vajadusel õpiabitunde individuaalselt või rühmas. (Haridus- ja Teadusministeerium).

Kui kooli poolt tagatud üldine tugi ei anna õpilase arengu seisukohalt soovitud tulemusi, siis on võimalik õpilasele koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel rakendada tõhustatud- või erituge. Tõhustatud toe või eritoe rakendamiseks on juba vajalik pöörduda koolivälise nõustamismeeskonna poole ja saada asjakohane soovitus (suunised kuidas ja millist tuge täpsemalt rakendada). (Haridus- ja Teadusministeerium).

Tõhustatud tuge vajab eelkõige õpilane, kel esineb püsiv õpiraskus, kõnepuue, psüühika- ja käitumishäire või mõni muu puue või tervislik seisund, mille tõttu ta vajab pidevat tugispetsialistide teenust ja reeglina koostatakse talle individuaalne õppekava ühes, mitmes või kõigis õppeainetes. Reeglina on tõhustatud tuge vajavad õpilased kaasatud tavaklassi, aga neile rakendatakse osajalist õpet individuaalselt või vastavas tasemerühmas, kus rakendatakse eripedagoogilise sekkumise põhimõtteid, milliseid järgitakse ka koosõppes tavaklassiga. Õpilast toetatakse tugispetsialistide poolt, vajadusel toetatakse õpilast klassis tugispetsialistide soovituste kohaselt individuaalselt õpetaja või abiõpetaja poolt. Kui koolis on piisav hulk ühes vanuses ja sarnasel arengutasemel olevaid õpilasi, kes vajavad spetsiifilist õppekorraldust, nt lihtsustatud õppe rakendamise puhul, siis on võimalik õpet läbi viia ka eriklassis eripedagoogi juhendamisel ja eriklassile koostatud õppekava alusel. (Haridus- ja Teadusministeerium).

Erituge rakendatakse õpilasele, kes tulenevalt raskest puudest/liitpuudest või raskest ning püsivast psüühikahäirest vajavad väga spetsiifilist õppekorraldust ning ressursimahukaid tugiteenuseid ehk puudespetsiifilist õppekorraldust, õppekeskkonda, õppemetoodikat, õppevahendeid ja õppes osalemiseks järjepidevat ning süsteemset tugispetsialistide teenust lõimitud sotsiaal- ja/või tervishoiuteenustega. Kaasatuna tavaklassi vajavad nad osajalist eraldi õpet individuaalselt või rühmas või pidevat individuaalset toetamist klassis. Õpet võib läbi viia ka eriklassi tingimustes. (Haridus- ja Teadusministeerium).

§ 3 TÖÖ TUKE VAJAVA ÕPILASEGA KOLMEL TASANDIL:

Kui õpilasel ilmneb vajadus saada tuge, teavitatakse sellest vanemat ning kool korraldab õpilase pedagoogilis-psühholoogilise hindamise. Vajaduse korral tehakse koostööd teiste valdkondade spetsialistidega ja soovitatakse lisauuringuid ([PGS § 46 lg 4](#)).

I tasand – erivajaduse märkamine, individuaalse vaatluskaardi avamine, lapsevanema kaasamine.

Klassi- või aineõpetajad pidevalt jälgivad laste individuaalset toimetulekut õppesituatsioonis.

Esialgse lapse individuaalse arengu toetamise võimalusteks koolis on:

- Koostöö lapsevanemaga (lapsevanema pedagoogiline juhendamine, lastevanemate kaassamine otsustusprotsessi sobiva õpiabimeetodi rakendamiseks)
- Täiendav individuaalne juhendamine õpetaja poolt (järeleaitamine, konsultatsioonid klassi- või aineõpetaja poolt)
- Tugispetsialistide teenused
- Õpiabitunnid individuaalselt või rühmas
- Arenguestlused õpilase ja vanemaga
- Võimetekohase huvitegevuse soovitamine jm.

Avatakse õpilase individuaalsuse arengu jälgimise kaart. Täitjaks on HEV koordineerija. Kaardile märgitakse tugispetsialistide ja aineõpetajate kokkuvõtte õpilase õpitegevuse ja käitumise tugevatest ja arendamist vajavatest külgedest, koolivälise nõustamismeeskonna antud soovitused, rakendatud teenused ja tugi ning hinnang eesmärgiga korraldada õpilase võimetekohast õppimist. Õpilase individuaalse arengu jälgimise kaart sisaldab teavet koolieesest arengust koolivalmiduse lehe kaudu, mis võimaldab jätkata koolis lapse arengu/toimetuleku jälgimist, õpetuse individualiseerimist ja diferentseerimist ning vajadusel kohest tugiteenuste osutamist.

Õpilasele rakendatud lisatöö tulemuslikkuse kohta teevad õpetajad kokkuvõtte vähemalt kaks korda õppeaasta jooksul (vajadusel tihedamalt).

Kui õpilase erivajadused (sh andekus) vajavad täpsemat määratlemist, fikseeritakse see õpetajate kokkuvõttes. Vajadus pedagoogilis-psühholoogilise hindamise järele kooskõlastatakse lapsevanema(te)ga.

II tasand - tegevused hariduslike erivajadustega (sh andekad) lastega kooli tasandil.

Erivajaduse täpsustamine toimub HEV koordineerija juhtimisel. HEV koordineerija korraldab õpilase pedagoogilis-psühholoogilise hindamise. Vajaduse korral tehakse koostööd teiste valdkondade spetsialistidega ja soovitatakse lisauuringuid. Toimub kooli tugispetsialistide kaasamine (logopeed, eripedagoog, sotsiaalpedagoog).

Pedagoogilis-psühholoogiline hindamine sisaldab erinevates tingimustes lapse käitumise korduvat ja täpsemat vaatlust, last ja tema kasvukeskkonda puudutava lisateabe koondamist, lapse meditsiinilisi ja logopeedilisi uuringuid jne. Andekate õpilaste väljaselgitamisel lähtutakse litsentsitud spetsialistide poolt läbiviidud standardiseeritud testide tulemustest, väga heade tulemuste saavutamisest üleriigilistel või rahvusvahelistel aineolümpiaadidel, konkurssidel või võistlustel ning valdkonna ekspertide hinnangutest.

Pedagoogilis-psühholoogilise uuringu tulemustest teeb HEV koordineerija kokkuvõtte õpilase tugevatest ja arendamist vajavatest külgedest ning annab soovitused edaspidiseks pedagoogiliseks tööks ja tugiteenuste rakendamiseks. Kokkuvõttes peab kajastuma õpilase hariduslike erivajaduste olemus, millest lähtutakse edasise arendustegevuse planeerimisel.

HEV koordineerija rakendab vajalikke tugiteenuseid ja määrab koostöös spetsialistidega sobiva õpiabivormi ja jälgib/hindab õpiabi tõhusust.

Tugiteenuse rakendamiseks on vajalik lapsevanema kirjalik nõusolek. Koordineerija teavitab lapsevanemat ka uuringute tulemustest.

II tasandi rakendatavateks tugiteenusteks on:

- koolivälise nõustamismeeskonna määratud toe rakendamine;
- logopeediline abi;
- psühholoogiline abi;
- sotsiaalpedagoogiline abi;
- tugiisiku määramine;
- parandusõpe;
- tasemeõpe;
- individuaalne õppekava, ainekava;
- konsultatsioonitunnid;
- pikapäevarühm;
- meditsiiniline abi vm.

Tugiteenuse rakendamise tulemuslikkuse hindamine:

Vähemalt korra õppeaastas ja juhul, kui koolivälise nõustamismeeskonna määratud toe rakendamise tähtaeg on lõppenud, hindab haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega soovitatud toe rakendamise mõju ning teeb ettepanekud edasiseks tegevuseks. ([PGS § 46 lg 8](#)).

Lähtuvalt eelnevast kavandatakse edasised tegevused:

- lõpetatakse tugiteenus;
- jätkatakse tugiteenuse rakendamist samal või tõhustatud viisil;
- teostatakse täiendavad uuringud;
- vahetatakse tugiteenus või lisatakse muu teenus;
- suunatakse koolivälise nõustamismeeskonna konsultatsioonile vm.

III tasand - hõlmab tegevusi hariduslike erivajadustega õpilastega pärast täiendavaid uuringuid väljaspool haridusasutust, kooliväliste meetmete rakendamine nõustamismeeskonna otsuste alusel ja koostöö erispetsialistidega (Vaimse Tervise Keskus, Rajaleidja jt). Kui koolis rakendatud tugiteenused ei osutunud tulemuslikuks, viiakse läbi täiendav uuring, mis toimub valdavalt meditsiiniuasutuses arstide osalusel. Uuringu tulemused on aluseks kooli õppenõukogule õpilase nõustamiskomisjoni suunamiseks. Nõustamiskomisjoni soovitude alusel jätkub eriõpetuse ja tugiteenuste rakendamine kas tava- või eriklassi või vastava spetsiaalsusega erikooli tingimustes. Arengukeskkonna kujundamisel arvestatakse nõustamiskomisjoni ja uuringus osalenud spetsialistide soovitusi. Koostöös koolipidajaga kohandatakse ruume, vajalikke vahendeid, õppetegevuste sisu ja raskusastet. Kool lähtub õppe korraldamisel kaasava hariduse põhimõtetest. Tulenevalt õpilase individuaalsest vajadusest tagatakse õpilasele võimetekohane õpe ja vajalik tugi õpetajate, tugispetsialistide, abiõpetajate ja teiste spetsialistide koostöös.

§ 4 KOOLI TUGISÜSTEEM (vt. LISA 2)

Meeskonnatöö

Raskuste tekkimisel/püsimisel konsulteerib klassijuhataja või aineõpetaja tugisüsteemi spetsialistidega või pöördub otseselt HEV koordineerija poole, et kohaldada tõhusamat õpiabi tunnis või tunniväliselt. Klassijuhataja pöördumisel kutsub HEV koordineerija esile tõstatatud probleemide lahendamiseks kokku HEV komisjoni. HEV komisjoni kuuluvad HEV koordineerija, õppealajuhataja, eripedagoog, logopeed, sotsiaalpedagoog, õppenõustaja. Õpetajal on õigus vajaduse tekimisel teha HEV koordineerijale ettepanek hariduslike erivajaduste põhjalikumaks väljaselgitamiseks. Haridusliku erivajadusega õpilase arengu toetamiseks kutsub HEV koordineerija kokku ümarlaua, kus lepatakse kokku edasised õpilase õppeja arengu eesmärgid. Ümarlaual osalevad õpilane, lapsevanem, klassijuhataja- õpilase mentor ning vajadusel ka teised HEV komisjoni liikmed, aineõpetajad, huvijuhid, huviringide juhendajad, pikapäevarühma õpetajad.

HEV koordineerija

HEV koordineerija kaardistab koostöös tugisüsteemi spetsialistide ning aineõpetajate või klassijuhatajatega kooli hariduslike erivajadustega õpilased, tagab iga õppeaasta alguses ja jooksvalt vastavalt nõuetele EHIS-e registri täitmise hariduslike erivajadustega õpilaste osas. Vastavalt erivajadusele määrab koostöös tugisüsteemi spetsialistidega erivajadustega õpilastele sobiva

õpiabivormi, koordineerib tugisüsteemi koostööd koolis ja väljaspool kooli, teeb ettepanekuid erivajadustega õpilastele esindaja määramiseks koolivälises nõustamismeeskonnas, jälgib õpiabi tõhusust. Vajadusel kutsub kokku tugisüsteemi töögrupi, nõustab lapsevanemaid, teeb ettepanekuid juhtkonnale tugisüsteemi töö parendamiseks, vastutab tugisüsteemi tööplaani ja dokumentatsiooni täitmise eest.

Sotsiaalpedagoog

Kõikidele HEV õpilastele võimaldatakse sotsiaalpedagoogi abi. Sotsiaalpedagoog osaleb HEV õpilaste väljaselgitamisel, tegeleb nende peredega, abistab õpilasi isiklike ja sotsiaalsete probleemide lahendamisel ja jälgib koolikohustuse täitmist. Sotsiaalpedagoog osutab abi HEV õpilaste klassikollektiiviga kohanemisel, teeb preventatiivset tööd koolikiusamise valdkonnas ja abistab konfliktsituatsioonide väljaselgitamisel ja lahendamisel. Vajadusel esindab sotsiaalpedagoog HEV õpilasi väljaspool kooli.

Logopeed

Logopeed toetab õpilase kõne arengut, mis on vajalikud õppekava omandamiseks. Logopeed osaleb erivajaduste väljaselgitamisel, logopeedilise abi planeerimisel ning korraldamisel. Teeb koostööd kooli juhtkonna, õpetajate, lapsevanemate ja erialaspetsialistidega, et leida parimad võimalused lugemis-, kirjutamis- ja kõneraskustega õpilaste õpetamiseks. Vajadusel teeb ettepaneku individuaalse õppekava rakendamiseks (sealhulgas diferentseeritud hindamiseks keeltes). Õppeaasta esimese kuu jooksul selgitab logopeed välja kõneravi vajavad põhikooliosa õpilased. Erilise tähelepanu all on esimese klassi õpilaste õpiabi vajaduste väljaselgitamine.

Eripedagoog

Eripedagoog osaleb hariduslike erivajadustega laste väljaselgitamisel. Nõustab ja abistab lapsevanemaid erivajadusega laste arendamisel ja toimetuleku toetamisel. Nõustab ja toetab pedagooge lapsele jõukohase õppematerjali valikul ja erinevate õpistrateegiate ning võtete kasutamise osas, IÕK, LÕK ja käitumise tugikavade koostamisel, hindamise korraldamisel ja vajalike õppevormide rakendamisel, suunab vajadusel lapse täiendavatele uuringutele erialaspetsialistide juurde.

Kooliõde

Kooliõde nõustab õpetajaid ja tugisüsteemi liikmeid õpilaste terviseprobleemide küsimustes. Vajadusel osaleb kooliõde tugisüsteemi koosolekutel.

Õppenõustaja

Koostöös lapsevanemate, õpetajate, tugispetsialistide ja mentoritega toetada koolis õpilaste arengut. Õpilasnõustaja abistab õpilasi nende mõtlemis-, tunde- ja käitumisprobleemide puhul, juhhib karjääriplaneerimistööd kogu kooliastme vältel.

Õpilase mentor

Loob suhetes õpilasega usaldusliku ja positiivset hoiakut toetava õhkkonna kasutades aktiivse kuulamise meetodeid (hea mentorlus koosneb kuni 70% aktiivsest kuulamisest); suhtleb õpilastega regulaarselt (vähemalt 1 kord nädalas) ja annab võimaluse õpilasel usaldusisikult röökida oma probleemidest; toetab õpilast õpilase initsiativide ja ideede ära kuulamisel, suunab õpilasi ise lahendusi otsima kasutades motiveeriva intervjuerimise meetodeid (peegeldamine, kokkuvõtted jt.); arendab õpilases enesekindlust, ei anna hinnanguid; aitab õpilasel püstitada realistlikke eesmärke ning liikuda nende saavutamise suunas; tunnustab õpilast saavutatud edusammude eest; on õpilastele enda käitumisega eeskujuks – käitub enesekindlalt, tema teadmised ja väärtused on eeskujuks; suheldes õpilasega säilitab konfidentsiaalsuse; tõsise sekkumisvajaduse ilmnemisel kaasab juhtumi lahendamisse kooli tugipersonali.

§ 5 Tugisüsteemi meetmed (vt. LISA 1)

Tugi- ja mõjutusmeetmete rakendamine koolis toimub vastavuses [PGS § 58](#).

Võimalikud meetmed:

- Konsultatsioonitundidesse suunamine.
Igal õpetajal on nädalas vähemalt üks konsultatsioonitund, kuhu õpilane saab minna lisaselgituste saamise eesmärgil.
- Klassijuhataja poolt arenguestluste läbiviimine.
- Pikapäevarühma suunamine.
Pikapäevarühm on mõeldud 1.-9. klassi õpilasele, kes soovib tuge õppetööst vaba aja sisustamisel, koduste õpiülesannete täitmisel, pedagoogilist juhendamist ja suunamist huvialategevusele.
- Logopeedi poole suunamine.
Põhilisteks töövaldkondadeks on eelkõige nende kõnetegevuse külgede arendamine, millest sõltub õpilase õpiedukus (õigekiri, lugemine, väljendusoskus, funktsionaalse lugemise oskus).
- Huviringi suunamine.
- Käitumise tugikava koostamine.
- Individuaalse õppekava rakendamine.
Individuaalne õppekava on hariduslike erivajadustega õpilase jaoks koostatud õppekava, mis loob õpilasele tingimused võimetekohaseks õppimiseks ja arenemiseks. Individuaalne õppekava koostatakse õpilasele, kellel on eriline andekus, õpi- ja käitumiseraskused, terviserikked, puuded või pikemaäegne õpikeskkonnast eemal viibimine.
- Koduõpe ja haiglaõpe ([PGS § 23](#)). Koduõppena mõistetakse väljaspool kooliruumi korraldatavat õpet. Koduõpet rakendatakse:
 - 1) kui õpilase tervises seisund ei võimalda tal kooli päevakavas ettenähtud õppes osaleda või
 - 2) kui vanem soovib põhiharidust omandava õpilase õppetööd iseseisvalt korraldada.

Tervises seisundist tulenevat koduõpet korraldab kool vanema taotlusel ja koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel. Koduõpet vanema soovil korraldab ja rahastab vanem. Haiglaõppena mõistetakse haiglaravil viibiva põhi- või üldkeskharidust omandava õpilase õpet.

- Vestlus sotsiaalpedagoogiga.
Sotsiaalpedagoogi põhiülesanded on: õpilaste koolikohustuse mittetäitmine-, õpi-, käitumis-, ja kohanemiskeskused, koolivägivald ja sotsiaalne tõrjutus. Individuaaltöö toimub juhtumitöö põhimõtetest lähtuvalt.
- Vestlus koolipsühholoogiga.
Koolipsühholoogi põhiülesanne on õpilaste, õpetajate ja vajadusel lapsevanemate psühholoogiline teenindamine. Kasutatakse nõustamise, konsulteerimise ja diagnoosimise meetodeid, tegevus toimub individuaalse töö, grupinõustamise, perenõustamise vormis. Koolipsühholoog tegeleb õpiraskustega, kohanemis-, käitumis- ja emotsionaalsete probleemidega õpilastega.
- Õpilase käitumise arutamine vanemaga.
- Õpilasega tema käitumise arutamine direktori või õppealajuhataja juures.
- Õpilasega tema käitumise arutamine õppenõukogus.
- Vajadusel suunamine koolivälise nõustamismeeskonna poole.
- Õpilasele tugiisiku määramine.
- Õppetunnist eemaldamine koos kohustusega viibida määratud kohas ja saavutada tunni lõpuks nõutavad õpitulemused.
- Konfliktolukorras osalenud poolte lepitamine eesmärgiga saavutada kokkulepe edasiseks tegevuseks.
- Kooli jaoks kasuliku tegevuse elluviimine, mida võib kohaldada vaid õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema nõusolekul.
- Pärast õppetundide lõppemist koolis viibimise kohustus koos määratud tegevusega kuni 1,5 tunni ulatuses ühe õppepäeva jooksul.
- Ajutine keeld võtta osa õppekavavälisest tegevusest koolis, näiteks üritustest ja väljasõitudest.
- Ajutine õppes osalemise keeld koos kohustusega saavutada selle perioodi lõpul nõutavad õpitulemused.

Kui ilmneb õpilase andekus, tagatakse talle koolis individuaalse õppekava rakendamine ning vajaduse korral täiendav juhendamine aineõpetajate või teiste spetsialistide poolt haridusprogrammide või haridusasutuste kaudu. ([PGS § 37 lg 4](#))

Tegevused andekate õpilastega:

- Tasemeõpe.
- Keerukama raskusastmega ülesannete andmine.
- Rakendamine õppetunnis kaasõpilaste juhendamisel.
- Individuaalse õppekava koostamine ja rakendamine.
- Valmistumine ja osalemine kooli teadmiste võistlustes, õpilaskonverentsidel, olümpiaadidel, konkurssidel.

- Soovituste andmine kooliväliste võimaluste kasutamiseks.
- Suunamine huvikoolidesse, teaduskoolidesse jne.

KOOSKÕLASTATUD

Kohtla-Järve Ahtme Põhikooli õppenõukoguga

(protokoll nr 3 24.09.2019.a)

Kohtla-Järve Ahtme Põhikooli tugisüsteemi võimalikud meetmed

Õpiraskustega õpilased ja pikemaajaliselt koolist eemal viibinud õpilased	Erivajadusega õpilased
<p>Individuaalse kaardi sisseseadmine; Individuaalne õpiabi ainetundides; Ainealased konsultatsioonitunnid; Õpilase pedagoogilis-psühholoogiline nõustamine ja uuring; Tasemeõppe; Logopeediline abi; Tugispetsialistide abi; Õpilasele tugiisiku määramine; IÕK koostamine; Vajadusel või õppenõustamiskeskuse soovitusel IÕK koostamine HEV-õpilasele; Pikapäevarühm 1.-9. klassidele; Arenguestlused.</p>	<p>Individuaalse kaardi sisseseadmine; Õpiabirühm; Eriklass; LÕK õpe; Ühele õpilasele keskendatud õppe ja koduõppe rakendamine; Individuaalne õpiabi ainetundides; Õpilase pedagoogilis-psühholoogiline nõustamine ja uuring; Tasemeõppe; Logopeediline abi; Pikapäevarühm 1.-4. klassidele; Tugispetsialistide abi; Õpilasele tugiisiku määramine; Ainealased konsultatsioonitunnid; IÕK koostamine HEV-õpilasele; Arenguestlused.</p>

Käitumisraskustega õpilased	Andekad õpilased
<p>Individuaalse kaardi sisseseadmine; Õpilase pedagoogilis-psühholoogiline abi, nõustamine ja uuring; Õpilase individuaalsed vestlused; Tasemeõppe; Arenguestlused; Õpilase käitumise arutamine vanemaga; Lapsevanema pedagoogiline juhendamine; Kooli jaoks kasuliku tegevuse elluviimine lapsevanema nõusolekul; Õpilasega tema käitumise arutamine direktori või õppealajuhataja juures; Õpilasega tema käitumise arutamine õppenõukogus; Õpilasele tugiisiku määramine; Pikapäevarühm 1.-9 klassidele; IÕK koostamine; Kirjalik noomitus; Esemete, mida õpilane kasutab viisil, mis ei ole kooskõlas kooli kodukorraga, kooli hoiulevõtmine; Õppetunnist eemaldamine koos kohustusega viibida määratud kohas ja saavutada tunni lõpuks nõutavad õpitulemused; konfliktolukorras osalenud poolte lepitamine eesmärgiga saavutada kokkulepe edasiseks tegevuseks; pärast õppetundide lõppemist koolis viibimise kohustus koos määratud tegevusega kuni 1,5 tunni ulatuses ühe õppepäeva jooksul; ajutine keeld võtta osa õppekavavälisest tegevusest koolis, näiteks üritustest ja väljasõitudest; Ajutine õppes osalemise keeld 10 õppepäeva ulatuses ühe poolaasta jooksul koos kohustusega saavutada selle perioodi lõpul nõutavad õpitulemused.</p>	<p>Ainealased konsultatsioonitunnid, keerukama raskusastmega ülesannete andmine; Rakendamine õppetunnis kaasõpilaste juhendamisel; Õpilase pedagoogilis-psühholoogiline nõustamine ja uuring; Pikapäevarühm 1.-9 klassidele; Tasemeõppe; Huviringid, suunamine huvikoolidesse, teaduskoolidesse; Innustamine osalemaks aineringide töös, olümpiaadidel, konkurssidel, võistlustel soovituste andmine kooliväliste võimaluste kasutamiseks; Valmistumine ja osalemine kooli teadmiste võistlustes, õpilaskonverentsidel, olümpiaasidel; IÕK koostamine; Õpilaste tunnustamine.</p>

Kohtla-Järve Ahtme Põhikooli tugisüsteemi skeem

